

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարվանը 6 ռուբլ:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաբաղադրանք դիմում են ուզողի
Tifliss. Redakcia „Mianak“

ՄԱՅԿ

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական վերջին անցքերը:—Ներքին
տեսուչիւն: Նամակ խմբագրին: Ներքին
ուրեր:—Արտաքին տեսուչիւն: Ֆրանսի-
սիա: Գերմանիա: Բուլղարիա: Նամակ Թիւրքիայից:
Նամակ Թիւրքիայից:—«Մշակ» հեռագիրներ:—
Յայտարարութիւններ:—Տեղեկացոյց:—Բաժնե-
սիրական: Կես նրան չեմ գնայ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆՑ- ԳԵՐԸ

Մեզիկայի արեւելեան քաղաքա-
կանութիւնը վերջին ժամանակ-
ները անաշուղտութիւնների է պա-
տահում: (Յայտնի է, որ Մեզիկայի
միշտ Թիւրքիայի հոգաբարձուի
դերն է կատարել, ամեն դէպ-
քում պաշտպանել է այդ բայքայ-
վող պետութիւնը:

Կ. Պօլսի անգլիական դեսպան
պ. Լայարդի մասին լրագիրները
հաղորդում են, որ նա յայտնի էր
իր ասելութեամբ դէպի Թիւր-
քիա՝ հաստատակ բոլոր բրիտանեա-
ները և իր սիրով դէպի Թիւր-
քերը: Լայարդին բացարձակ
Թիւրքասէր են անուանում: Պ.
Լայարդ ամեն բան ներում էր
Թիւրքերին, բոլոր նրանց արար-
մունքները արդարացում էր և
դատաւարտում էր Թիւրքիայի
բոլոր թշնամիներին: Բացի այդ

պ. Լայարդի մասին լուր է տա-
րածված, որ նա շատ հեռատես
քաղաքագէտ է և որ նա Կ. Պօլ-
սի դեսպան է նշանակվել ոչ թէ
իր քաղաքական ընդունակու-
թիւնների, այլ իր Թիւրքասիրու-
թեան պատճառով:

Մեզիկայ շաբաթվայ հեռագիր-
ներից մէկը հաղորդեց, որ պ.
Լայարդ հիւանդ է: Մի քանի
օրից յետոյ յայտնվեցաւ, որ Լա-
յարդ անգլիական կառավարու-
թեանից յետ է կանչված: Պ. Լա-
յարդի հիւանդութեանը լրագիր-
ներից ոչ մէկը ոչ թէ միայն նը-
շանակութիւն չը տուեց, այլ չը
հաւատաց և բոլոր լրագիրները
միայնայն նախագուշակեցին, որ
անգլիական դեսպանի հիւանդու-
թիւնը կեղծ է և որ նա շուտով
Թոքնուր է Թիւրքիայի մայրա-
քաղաքը: Այդ գուշակութիւնը,
ինչպէս տեսնում է ընթերցողը,
բոլորովին իրաւացի էր:

Լրագիրները այն կարծիք են
յայտնում, որ անգլիական կաթի-
նետը յետ կանչելով պ. Լայարդին
մտադիր է փոխել իր քաղաքա-
կանութիւնը արեւելքում: Մե-
զիկայի ազատամիտ լրագիրները
պ. Լայարդի փոփոխվելու առի-

թով յայտնում են իրանց ուրա-
խութիւնը: Դրանց կարծիքով
անգլիական կաթինետը դիտաւո-
րութիւն ունի փոխել իր Թիւրքա-
սէր քաղաքականութիւնը:

Ազիպտոսում պատահած ան-
կարգութիւնները, որոնց մասին
մենք տեղեկութիւն տուինք, ա-
պացուցանում են, որ Ազիպտոսի
խեղիվը մտադիր է ազատվել Մե-
զիկայի հոգաբարձութենից:

Խեղիվի առաջին մինիստր
Նուբար-փաշա յայտնի է իբրեւ
Մեզիկայի գործակալ: Նուբար-
փաշայի դէմ գործած դեմօստրա-
ցիա ըստ երևոյթի մի չնչին
փողոցային անկարգութիւն կը
լինէր, եթէ նա խեղիվից չը լի-
նէր կազմած: Նուբար-փաշային
դիմում են մի քանի արձակված
զենուորական պաշտօնեաներ, պա-
հանջելով նրանից չը վճարած ու-
ճիկը: Նորա սպանում են Նու-
բար-փաշային: Այնքան հասնում է
խեղիվը մի քանի զենաւորված
մարդիկներով և հեռացնում է
խուժարարներին, իսկ մինիստր-
ների խորհուրդում յայտնում է,
որ եթէ Նուբար-փաշա կը մնայ
մինիստրութեան մէջ, նա պա-
տախանատու չէ կարող լինել

զօրքերի հանգստութեան համար:
Նուբար-փաշա հրաժարական է
տալիս, որ ընդունվում է խիղի-
վեց:

Մեզիկայի կառավարութիւնը
հասկանալով անկարգութեան բուն
պատճառը, ուղարկեց Ալեքսան-
դրիա իր զինուորական նաւերից
մի քանիսը: Նոյնպէս վարվեց և
Փրանսիական կառավարութիւնը,
չը նայելով, որ Նուբար-փաշայի
դուրս գալը մինիստրութենից Փը-
րանսիական շահերին չէ վնասում:
Այս անցքերը կարող են նոր
զժուարութիւններ ծագեցնել:

Մեր անցեալ յօդուածի մէջ յի-
շեցինք, որ Փրանսիական մինիս-
տրութիւնը առաջարկեց պատգա-
մաւորների ժողովին ներումն ըն-
դունալ իր կոմունիստներին և որ այդ
առաջարկութիւնը ընդունվեց ժո-
ղովեց: Կառավարութիւնը առա-
ջարկեց ներել կոմունիստների
յանցանքը, վերադարձնել նրանց
բոլորին աքսորանքից, բացի 1200
մարդուց: Արմատականները իրանց
նախագիծը առաջարկեցին. նե-
րել բոլորին, առանց բացառու-
թեան: Չը նայելով, որ այդ ա-
ռաջարկութիւնը պաշտպանվեց
արմատական կուսակցութեան ա-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

«ԵՍ ՆՈՐԱՆ ԶԵՄ ԳՆԱՅ»

(Պատկեր)

18. թուականն էր:

Մի ջերմ յուլիսեան երեկոյ, որի նմանը յի-
շեալ թուականի ամառը շատ պարզեւոր չէր
համարուէր, երկու մարդ քիթ քիթ տուած անց
ու դարձ էին անում քաղաքիս կրասնի Ուլիցա
անուանած փողոցով: Սրանց զուարթ խօսակ-
ցութեան մասնակցեց և մի ուրիշ պարոն, որը
նոյնպէս դուրս էր եկած հրապարակը մանդալու,
զովացնելու արեւի տօթից իր վաստակած ան-
ձը:

Հազիւ մօտեցել էր նորեկ հիւրը երկու պա-
րոններին, երբ սրանից մէկը ուրախ դէմքով
պարզեց ձեռք դէպի նորեկը ասելով «Սօսմոն
կարելի, խնդրեմ չնորհաւորեք ինձ:

—Երբ ինչ կայ, էի ինչ է եղել»

—Բաղդաւորութիւն, բաղդաւորութիւն, օրն-
նուած, էլ սրանից աւել ինչ ես ուզում, դու մի
առաջ չնորհաւորիր, յետոյ կասեմ:

—Ըմբո... ասիւր դէ մին ասա տեսնամ ինչ է
եղել, յետոյ...»

—Զէ, Սօսմոն կարելի, առաջ չնորհաւորիր,
յետոյ կասեմ, խօսեց երկու պարոններից
մէկը—հողաբարձու Աթանէսը:

«Դէ չնորհաւորում եմ, ասաց մեքենայաբար
կարելի»

—Ահա ասեմ: Այս ժամին մենք երկուքս խօսե-
ցինք և կամք աւելինք միմեանցից, իմ տղայ Սա-
ղաթեկին պ. Աթանէսի աղջկայ Հերիքնաղի
վրա նշանելու: Աստուծով հինգշաբթի իրկուշուր
նշանը կը տանենք:

«Կրկին չնորհաւորում եմ և ցանկանում եմ
բաղդաւորութիւն, ասաց Սօսմոնը, բարով
նշանդդքին, լաւ ըէփ անենք և մի օր էլ աւա-
ղուկաղ հարս բերենք: Դէ որ ըստհենցէ դնանք
մեր տուն, ԵՏԱՄԻ տանից մօտիկ ենք, մի քանի
բաժակներով բաղդաւոր ենք երկու ջահիլներին»:

—Շատ լաւ, շատ բարի, դնանք:

Երեքը միասին մօտան կարելի ենք տուն, փռուեց
սեղանը, սուփին վրա այնքան ուտելիքն էլ
կար, որքան որ տեղ էին բռնել գինու շիշերը:
Կոնծաւորութիւնը սկսվեց, կնիսցներ էր որ
կարկաթի նման թափվում էին երկու ջահիլների
բաղդաւորութեան համար: Սեղանից պակաս-էին
միայն մի գրկ և մի թիթիթ թուղթ, որ գրվէր նը-
շանադրվածների կապակցութիւնը:

Բայց թողնենք մի քանի բոլորով այդ գինա-
բու հերոսներին, դառնանք դէպի Հերիքնաղի:

Պարոն Աթանէսի կինը.—Հերիքնաղի մայր
Ջաղալամը, իսկոյն մարդ ուղարկեց բարիկամ-
ներին աւետելու աղջկայ ուրախութեան լուրը:
Կէս ժամում լիքն էր տունը հարս աղջիկին:

րով և բարեկամներով, ամեն տեղից լսվում էին
ուրախ ձայներ: Միայն Հերիքնաղը կուշ եկած
տան անկիւնում լաց էր լինում, ողբալով իրան
դառն օրերը, թէպէտ նա շատ գոռաց, կոչեց,
թէ այն տղին չէ սիրում, աչքը կոյր է, նրան չի
գնայ, բայց ամօթից և ծնողաց երկիւղից ձայ-
նը կտրել նստել էր տան անկիւնում, և աղի ար-
տասունքներով հանգստացնում էր սիրտը: Նո-
րանա աղջիկը և պառաւ կանայք ջրջա-
պատած հարսնացուի չորս կողմը մի այլ կերպ
էին թարգմանում Հերիքնաղի լացը, ասելով ինչ
հայարոււղով աղջիկ է, մինչև անգամ լաց է լի-
նում: Բայց ուր... աղջկայ մոզով ինչու չէին
անցնում, նա հէնց այն գիշերին էր ուղում իրան
խեղիվը, բայց մի բան յետ էր պահում նորան:

Հասաւ նշանդդքի սահմանված օրը և հաս-
տափոր քահանան կատարեց այդ գործը:

Սկսած այն օրից Հերիքնաղի միակ մխիթա-
րութիւնը լացն էր, շատ արտասուք թափելից
կարմրել և ուռել էին աչքերը և դեղնել երեսը:

Անցել էր այս անցքից ուղիղ երկու տարի:
Քաղաքի երկու տներից հնչվում էին գուռնէքը:
Շրջմոլիկ երիտասարդները և փողոցի թափառա-
կան մանուկները դիզվել էին փողահարների
մօտ, ամեն տեղից լսվում էին ուրախութեան
խօսքեր, միով բանիւ Հերիքնաղի հարսանքն
էր: Չը նկարագրենք մեզ այն ժամը, երբ Հե-
րիքնաղը կանգնած իր նշանածի կողքին, ատող
աչքով նայում էր նրա վրա: Սաղաթեկն էլ օ-
գուտ քաղելով խառն դրութենից պատեհ ժա-
մանակում կատարում էր իր դերը, մի ձեռքում
բռնած էր հաստ գոյնդոյն մօմը, միւս ձեռքով

սրբում էր քթի ջուրը, զրստում ձախ ու ծուռ
բուսած միւրուքը և մերթ ընդ մերթ աչքի տակով
նայում իր սիրոյ առարկային, բերանից ջուրը
կաթելով: Վերջապէս հարս ու փեսան մօտան
փրկութեան տաճարը, մօտեցաւ հողիներ աղա-
տող քահանան: Պատկի կատարման ժամանակ
հասաւ այն տեղը ուր նորապսակները ժողովրդի
և քահանայի առաջ իրանց հաւանութիւնը
պիտի տային: Սաղաթեկն չը սպասելով քահա-
նայի հարցմանը (այո), և միւս խորհրդաւոր
խօսքերը արդէն արտասանած էր, հերթը հա-
սաւ Հերիքնաղին. շատ ստիպեցին բայց մի
շարժում չեղաւ, վերջապէս երկու կին բռնած
աղջկայ գլխից մի կերպ ծռեցին քահանայի ա-
ռաջ և ի նշան հաւանութեան, վերջացաւ պը-
սակի կատարումը և Սաղաթեկն տարաւ իր
հետ անմիջ գոհը:

Դեռ հինգ ամիս չանցած պատկից, Դամախու
միակ եկեղեցու տխուր զանգակի հնչելը կան-
չում էր մարդկանց դէպի եկեղեցի հանգու-
ցեալին վերջին հրաժարականը տալու: Մէջ տեղ
դրած էր մի դազաղ և կարծես մի քանի սպի-
տակ տառեր երևում էին դազաղի վրա շարած.
ժօռեցողը պարզ կարող էր կարդալ հետեւեալ
բառերը. «Այս նորան չեմ գնայ»: Ընթերցող, սա
անբաղդ Հերիքնաղի ժամրին էր, որը իր
կեանքի վերջին օրակում խնդրել էր թախանձա-
նօք գրել իր դազաղի վրա այն նշանաւոր խօս-
քերը:

մենատաղանդաւոր անդամներէց, ինչպէս Լուի-Ֆլան, այդ առաջարկութիւնը մերժեց ժողովեց և ընդունվեցաւ կառավարութեան նախագիծը 340 ձայների բաղմովութեամբ 99-ի դէմ:

Ֆրանսիական միւնիստրութիւնը յաղժող չանդիսացաւ և այդ չանգամանքը ուրախացրեց այդ պետութեան բոլոր բարեկամներին:

Այնպէս Եւրոպայ անհամբերութեամբ սպասում էր Ֆրանսիական պատգամաւորների վճռին այդ հարցի վերաբերութեամբ և դա լաւ տպաւորութիւն գործեց: Եւրոպան չէր կարող հաշտել Ֆրանսիայում վերջնականապէս հաստատված կառավարչական ձևի հետ, եթէ Ֆրանսիան ներքէր այն մարդկերանց, որոնք իրանց գործը ոչ թէ միայն սխալմունք չեն համարում, այլ գովում են նրան և սպառնում են վեճի լինել իրանց պատժելու պատճառով:

Կառավարութեան ունեցած այդ ազդուութենից մի քանի ժամանակ յետոյ պատգամաւորների ժողովը քննեց պոլիցիական վարչութեան պաշտօնատարների գործը: Ներքին գործերի միւնիստրը Մարսէր յարձակմունքների ենթարկվեց: Նրա յայտարարութիւնը ժողովը անձիշդ գտաւ: Դը-Մարսէր հրաժարական տուեց և նրա տեղ ներքին գործերի միւնիստր նշանակվեց Լըպէր:

Վ. Տ.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Պետրովսկի, 12 փետրվարի

Պետրովսկի հայ կանանց մէջ ժողովեցի յօգուտ «Արարատեան ընկերութեան» 40 րուբլ 60 կօպ., որ և ուղարկում եմ ձեզ 40 ր., իսկ 60 կ. հաւանած է այդ գումարից փոստային ծախս: Խընդրում եմ հասցնել այս գումարը ուր հարկն է և հրատարակել ձեր պատուելի լրագրի մէջ հետեւեալ ազգանունները: Մարիամ Յովակիմեան 5 րուբլ, Օվսանայ Սափարեան 1 ր., Մարիամ Վարդանեան 3 ր., Հովհաննէ Օսմանեան 2 ր., Մարիամ Պիպինեան 1 ր., Վարվարա Յարութիւնեան 1 ր., Աննայ Սարգիսեան 60 կօպ., Մարիամ Տէր-Յարութիւնեան 1 ր., Նատալիա Յարութիւնեան 5 ր., Եղիսաբէթ Օվանեան 5 ր., Հովհաննէ Տէր-Մելիքսեդեան 3 ր., Թադուհի Սափարեան 50 կ., Թադուհի Պէպինեան 2 ր., Աննա Աթանեսեան 1 ր., Մանանթ Յակոբեան 50 կ., Մարթա Բաղդադեան 1 ր., Վարվարա Խիթարեան 2 ր., Սոփիայ Յակոբեան 1 ր., Հայկին 1 ր., Թադուհի Ոսկանեան 50 կ., Խասա Դուռայեան 50 կ., Զամբախ Միրզաբեգեան 1 ր., Կատարինէ Գեորգեան 50 կ., Դիւսոյն Ասլանեան 50 կ., Շուշան Աղաբեգեան 1 ր.: Դուռարն է 40 ր. 60 կօպ.:

Մարիամ Յովակիմեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուրախութեամբ ենք լսում որ Թիֆլիսի դիմաւորների հայ աշակերտների մէջ մեծ եւանդ է դարձել դէպի հայոց լրագրութիւն կարդալը և հայոց լեզու սովորելը այնպէս որ օտարաբարեցից կարգադրել են իրանց մէջ թիֆլիսցի աշակերտների ցանկութեան համեմատ ամեն օր հերթով գնալ ցանկացողի տուն հայոց լեզուով պարագլ: Բացի այս, փոքր դասատան աշակերտները ողորութեամբ հանգանակութիւն են անում միւս դասատաններում «Արարատեան ընկերութեան» օգտին:

Ստացանք «Մեղու Հայաստանի» լրագրի խմբագրութենից Երևանում հաւաքած 121 րուբլ յօգուտ «Արարատեան ընկերութեան» որպէս զի հասցնեք այդ փողերը միւս փողերի հետ յիշեալ ընկերութեանը Կ. Պօլսի:

Վաղը, կիրակի, ժամը 12-ին կատարվելու է Թիֆլիսի հրէական դպրոցի բացման հանդէսը: Ուսումնարանը գտնվում է Ալիմովի տանը, կաթօլիկաց փողոցին կից Ալիմովսկի պէրէուլսկի անուանված անցքում:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՖԻՆԱՆՍԻԱ

Փետրվարի 21-ին, Ֆրանսիայի պատգամաւորների ժողովը քուէարկեց թողութեան հարցը կառավարութեան այս օրէնքը ընդունվեցաւ այնպէս, ինչպէս յանձնաժողովը նրան վճռել էր 340 ձայների առաւելութեամբ 99 ձայների դէմ:

Ձը նայելով որ այդ օրէնքի ընդունելութեան մասին կարելի էր նախապէս գուշակել այնու ամենայնիւ պէտք է խոստովանած, որ այդ գործը առ հասարակ մեծ պատիւ է բերում երկու ժողովների անդամներին էր որոնցից շատերը, չը նայելով իրանց քաղաքական զանազան հայեացքներին, այնու ամենայնիւ մեծ յօժարութեամբ հաւաքվելին կառավարութեան շուրջը, և նպատակեցին նրան այսպիսի մի մեծ ողորմածութեան գործ կատարելու: Պատգամաւորների ժողովը վճռեց օրական կարգի անցնել Ալիքիայի մէջ հիմնվելու համալսարանի ծրագիրը, ծրագրի մէջ ամառ է, երկը պատրաստական ուսումնարաններ հիմնել այնտեղի երեք համալսարանների մօտ, միայն դեռ վճռված չէ թէ արդեօք այդ հիմնարկութիւնները իրաւունք ունեն գիւղում տալու թէ ոչ, դրա մասին ջերմ վիճաբանութիւններ եղան անցեալ նստում, մեծամասնութիւնը դէմ է այն մտքին, որ այդ հիմնարկութիւնները իրաւունք ունենան դիպլոմներ տալու, շատ զարմանալ է որ հանրապետական Ֆրանսիան անդրադառնական համալսարաններին ազատ իրաւունքներ տալուց յետոյ, զլանում է մի և նոյնը անել և Ալիքիայի մօտ, առհասարակ դժվար է իմանալ պատճառը թէ ժողովը ինչու է այդպէս վարվում:

Այժմեղ նախէի ապահովանի մասին առաջարկած ծրագիրը մասնաժողովի անդամների կողմից ընդունելութիւն չը գտաւ: Երէկ կայացաւ այն մեծ մասնաժողովը, որին նշանակել էր պատգամաւորների ժողովը, որպէս զի քննէ մամուլին վերաբերեալ բոլոր օրէնքները: Պ. Էմիլ Ժիրարդէն առաջարկեց, որ մամուլի վրա դրված բոլոր օրէնքները ոչ ընդունան: Այդ առաջարկութիւնը ընդունելութիւն չը գտաւ մասնաժողովի անդամների կողմից: «Figaro» լրագիրը նկարագրում է այն փառաւոր խնջոյքը, որ Բոսնիայի դեսպանը տուեց Փարիզում ի պատիւ երկու ժողովների նախագահներին, պ. պ. Մարտել և Գամբետային: Բացի այդ երկու նախագահներից, այնտեղ հրաւիրված էին բո-

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Բերլինի լրագիրները միայն մի մութ տեղեկութիւն են տալի զահական ծառի մասին: Սակայն բոլորովին պարզ կերպով կարելի է տեսլ, որ այս տարվայ զահական ծառը նախորդ տարիների նման լաւ տպաւորութիւն չը դործեց: Մինչև անգամ նկատել են, որ առաջվայ տարիների պէս այս տարի էլ կայսրին չընդհատեցին ծափահարութիւններով: Նրա ծառը լսեցին բոլորովին լուսութեամբ, և երբ որ արդէն նա վերջացած էր, ժողովը սկսեց ծափահարել: «National Zeitg.» լրագիրը ասում է, որ թիկնապահ զօրք կազմելու հարցը ինչքան էլ որ քիչ զարմանալի լինի այդ, այնու ամենայնիւ նա կը դարձնէ իր վրա ամբողջ Գերմանիայի և օտար պետութիւնների ուշադրութիւնը:

Բայխտագի առաջի նստում կայացաւ Բիւրօի ընտրութիւնը. ընտրութեան հետեւեցը մեծ ուրախութիւն պատճառեց ազգային ազատամիտ կուսակցութեանը. պ. Յորկէնթէկ 151 ձայների առաւելութեամբ նորից նախագահ ընտրվեց: Նրա հակառակորդ Սէյդվեց, որ մի պահպանողական է, միայն 67 ձայն ստացաւ: Դարձեալ ազգային ազատամիտ կուսակցութեան պատկանող պ. Ստօֆէնթէկ 88 ձայների առաւելութեամբ առաջին նախագահ ընտրվեցաւ, դրա հակառակորդը, որ նոյն Սէյդվեցն է, միայն 80 ձայն ստացաւ: Այժմ մնում է միայն մի փոխնախագահ ընտրել:

Պատգամաւորների ժողովը վիճեց այն վճռի մասին, որ Բիւրօյի յանձնաժողովը առաջարկել էր այդ ժողովին. ֆինանսների միւնիստրը հերքեց յանձնաժողովի այն վճիռը, որի դրութեամբ տէրութիւնը չը պէտք է զնն երկաթուղու գծերը, և ապացուցեց, որ այդ վճիռը անընդունելի է: Մի քանի խօսքերից յետոյ միւնիստրը խնդրեց Լանդագրին, որ նա օրէն կառավարութեան իր ձեռնարկութեան մէջ:

Փետրվարի 21-ին, մի նշանաւոր անցք է պատահել զերմանական պարլամենտում: Կայսեր կառավարութիւնը մի առաջարկութիւն է արել Բայխտագին, որի մէջ նա խնդրում է, որ երկու սօցիալական պատգամաւորներին աքսորեն. այդ երկու պատգամաւորներն են պ. պ. Յորկէնթէկ և Կասկէման. սկսվեցան ջերմ վիճաբանութիւններ. «Köln. Zeitg.» լրագիրը մանրամասն տեղեկութիւններ է տալի այս վիճաբանութիւնների մասին. բանը մնում էր Բայխտագին թէ արդեօք նա կը համաձայնէր աքսորելու վերը յիշած պատգամաւորներին թէ ոչ: Պ. Լասկեր, ինչպէս և ուրիշ շատ պատգամաւորներ, երկար վիճաբանութիւններից յետոյ, երկու տեսակ վճիռ կայացրին. դրանցից առաջինը այն է, որ Բայխտագը զրկւի միաբերան մերժեց այդ խնդրը: Այդպէս համարձակ կերպով բաց է թող մերժել կայսերական առաջարկութիւնը, այդ մի տեսակ բողոք է կառավարութեան դէմ: Բայց ինչ անէ կառավարութիւնը, երբ նոյն իսկ կառավարութիւն է, որ բողոքում է կառավարութեան դէմ: Այդ բանը շատ անորոշելի չը լինեց միւնիստրութեան: Երկրորդ Բայխտագը, չը բաւականանալով այս վճռով, մինչև անգամ վճիռ կայացրեց, որ սօցիալականների դէմ հրատարակված 18 յօդուածը չէ կարող զործադրվել Բայխտագի անդամների վրա, ասելով թէ քանի որ նրանք ընտրված են ժողովրդից և քանի որ նրանք իրանց անձնաւորութեամբ ներկայացնում են ոչ թէ այս ինչ կամ այն ինչ անհատ, այլ որոշված են նրանք ներկայացուցիչ են մի ամբողջ դասակարգի, հետևաբար և նրանց անձնաւորութիւնը, եթէ ոչ մշտապէս, զոնէ մինչև հետեւեալ ընտրութիւնների սկսվելը պէտք է սուրբ համարել: Այս երկրորդ վճիռը, թէև

առաջինն պէս միաբերան չընդունվեցաւ, բայց այնու ամենայնիւ դա վճռվեցաւ, ձայներէր ահագին առաւելութեամբ:

ԲՈԼՊՈՒՄԱ

Այն ստատուտները, որոնց մասին Բոլշարիայի ագնուական ժողովը մտադիր է շուտով վիճարանութիւններ սկսել, 22 դեկտեմբեր 1879 թ. 18-ին ընդունուեցաւ, և այդ բոլոր բաժանմունքները ունեն, և այդ բոլոր բաժանմունքները բաղկացած են 170 յօդուածներով: Կլխաւոր ծրագրին միացրած է և տիրապետող իշխանի ընտրութեան հարցը: Երկրի կանոնաւոր կառավարութեան իրաւունքը կը յանձնվի ազգային ժողովին: Աւելի նուրբ հարցերի վճռի մասին, ինչպէս իշխանի ընտրութիւնը, դահազրկութիւնը, յաջորդ նշանակելը, այդ բոլորի մասին աւտաբոյ կարգի ազգային ժողով կը հրաւիրվի: Անձնաւորութեան, կառուածների և սեփականութեան իրաւունքները անբռնաբարելի պէտք է լինեն: Մասնաւոր ազատ, և դատաւորները անկաս պէտք է լինեն: Բաղադրականութեան վերաբերեալ հարցերում, ինչպէս և բոլոր գլխաւոր կանոններում, Բոլշարիան պէտք է հետեւի եւրոպական այն սահմանադրական երկրի ձեւերին, որը ամենից ազատամտական է: Իշխանութիւնը պէտք է ժառանգական լինի: Ժառանգը 18 տարեկան հասակից յետոյ արդէն կատարելահասակ պէտք է համարվի: Պատերազմական ծառայութիւնը և երեսպայց դաստիարակութիւնը պարտադիր պէտք է համարվի: Ազգային ժողովը անդամներ չունենալով, ժողովի բացակայութեան օր առաջ սկսած մինչեւ նոր փակվելու օրը, սուրբ պէտք է համարվի, եթէ միայն նա պատասխանատու չը լինի որ և է ծանր յանցանքի:

Բոլշարիան պէտք է հինգ ընտրողական բաժանմունքներ ունենայ. այդ բաժանմունքներն էլ բոլորը միասին պէտք է բաղկացած լինեն 31 զաւառներով: Տիրնօվա, Վիդրին, Բուշուկ և Վարնա պէտք է գլխաւոր ընտրողական բաժանմունքներ կազմեն: Առաջին ազգային ժողովը անդամներ չունենալով, հասնում է 231-ի:

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻՐԻՔԻԱՅԻՑ

Կ. Պոլսի, 12 փետրվ.

Ընդհանուր համոզում մէր թէ կառավարութեան խորհուրդն, համաձայն Անգլիոյ հետ, Ձէյթլի ընտրողական շնչով է: Մինչդեռ այդ լեռներում մէջ կտրիճ հայեր գէն է ձեռնի կը հսկեն ոչ թիւրքա կարող է հանգիստ ունենալ և ոչ Անգլիա կը իրենց մէջ իւր խորհուրդներն դիւրութեամբ ի գործ դնել: Անա (Մասիս) կու գայ այս համոզման պաշտօնական կերպարանք մը տալ երբ իւր փետր. 9-ի թուոյն մէջ կը հրատարակէ հետեւեալ. «Հալէպէն փետր. 6/18 թուականաւ Պատրիարքարան եկած պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բ. Կրան հեռագրական հրամանին հակառակ Հալէպի մէջ բանտարկեալ ունեցի ազգայինք չեն կրցած ցարդ ազատութիւն ստանալ, և կը գանգատի Հալէպի կուսակալին դէմ, որ հայոց ազգին հակակր լինելով՝ Ուլնիոյ խնդրոյն տարբեր զոյն կուտայ Բ. Կրան առջև, և այսպէս մինչև գարուն Ուլնիոյ (Ձէյթլի) հայ ժողովուրդը ցեր ու ցաւն ընկելու միջոցներ կը խորհի եղբւր:

«Մասիս» այս տեղեկութիւններն բաւական են ապացուցանելու թէ ինչ նենգութիւններ կը գործուին հայ ժողովուրդի դէմ: Սակայն հայ ժողովուրդն ալ անտարբեր և անհոգ չէ նստած. այդ օրերն անցան գաղթին, այլ ևս չեն վերադառնար: Մինչ Պոլսոյ հայք քաղաքացիութեան կը դիմեն և ամեն վաղը կընեն քաղաքականութեան շնորհիւ ազատել Ձէյթլիում, միւս կողմէն զէյթլիցիք զինու զօրութեամբ կը զինադրեն, կը կռուին: Այսօր Ձէյթլիում լուրերն մեծ յուզում պատճառած են Կ. Պոլսոյ մէջ. ահա վերջին լուրերն զոր անցեալ նամակաւ չուղեցի:

հաղորդել, զի ստուգութեան բաւական երաշխաւորութիւն չէին ընձայնը:

Կառավարութիւնը 600 դօրը խրկած է Ձէյթլիում, սակայն հայերն իրենց ինչ զէնքերով վաներ վաճառք են այդ վայրագներն: Այս լուրն ոչ լրագրիւններն կրցան հրատարակել և ոչ կառավարութիւնը ուղեց տարածայնել, զի մեծ նախատիք է իրեն: Միւս կողմէ իբրև ամենաստոյգ և առանց տարակոյսի կը պատմուի, նոյն իսկ պաշտօնական չըլանակներու մէջ, թէ Ձէյթլիում մէջ 100 տաճիկ զինուոր կը գտնուին եղբւր. ժողովուրդը ասոնցմէ 78-ը ջարդել է, իսկ մնացած 22-ը հաղիւ կարող եղած են փախչել: Գայմազամը (կառավարիչ) իւր արքանեակներով անհրեկ գացել արաստաններէ մղկիթը (ճամփ). հայ ժողովուրդը տեսնելով որ կառավարիչն անձնատուր չը լինի կրակ կուտայ մղկիթին և ամենքն միասին մղկիթ, կառավարիչ, պաշտօնեայ, կայրեն կը լցնեն: Այս վերջին լուրն զոր ըրազիւր չեն կարող հրատարակել բոլոր խօսակցութեանց նիւթն է. տակաւին թուի թէ տաճիկ ժողովուրդը չը գիտէր: Մեզ համար, ապագային համար նպատակաւ կը կարծուի:

Կառավարութիւնը երկու յանձնաժողովներ ընտրեց յորոց մին կը լինի կողմերն և միւսն Հայաստան պիտի երթան բարեկարգութեան գործադրութեան համար. բայց տեսէ՛ք թրքաց խաղաղութիւնը որ այն յանձնաժողովը զոր կը լինի կը խրկեն նորա մէջ և ոչ մի հայ կայ. և այս յանձնաժողովն է որ պէտք է քննէ, իբր թէ, Ձէյթլիում ինչոյն ևս: Իսկ Հայաստան գաղտը յանձնաժողովը մէջ հայ Նուրիան է քննարկել կը գտնուի միայն: Սակայն հասարակաց կարծիքը կը փափագի սորա տեղ մի ուրիշ հայ տեսնել, գլխաւորաբար Ստեփան փաշան, որ ազգային ժողովը նախագահն է. բայց ոչ Նուրիան, ոչ Ստեփան փաշա չեն փափագիր երթալ. զի եթէ ազգին շահուցն հակառակ շարժին, իրենց պատիւ մեծագոյն կը հարուածի, և իրենց խիղճն իբր հայ չը ներէր որ տարաբաղ չայոց դառն վիճակին առաջ մասնախիլ դեր կատարեն: Իսկ թէ ազգային շահերն արեւաբար պաշտպանեն կառավարութեան դէմ, թողունք որ իբր պետական անձ, իրենց ազգային կը կորստնեն, նոյն իսկ իրենց կեանքն վտանգի մէջ է. Հայաստանի լեռներուն մէջ հրացանի գրնտակ մը կուգայ, ով գիտէ ուստի է: Այսպիսի վտանգաւոր կացութեան մը մէջ յայտնի է որ հայ անդամը լաւ կը մտածեն և ապա կուզեն ընդունել իրենց պաշտօն: Պէրլինի վիճաժողովի մէջ չըլանակներն իրենց պաշտօնը ծրագրել մը թէ ինչ բարեկարգութիւններ կուզեն, քանի որ ինքնօրինութեան խնդիրն առ այժմ ետ մնացած է. այսօր ազգային ժողովը կուգէ այդ պակաս լրացնելու ուստի փետրվար 9-ին ազգային ժողովը գումարելով զանփակ նիստ կանէ և այդ նստին մէջ խիստ կարեւոր վիճաբանութիւններ տեղի ունենալէ վերջ, մի յանձնաժողով կը ընտրուի որ պաշտօն ունի մի շարքի մէջ պատրաստել Հայաստանի բարեկարգութեանց ծրագրին և ներկայացնել ընդ. ժողովոյ նստին, որ տեղի պիտի ունենայ փետրվար 17-ին: Ուշադրութեան արժանի է որ ազգ. ժողովն այսպիսի կը փոխալ, մի կարծեք որ մի շարքի բաւական չըլլայ Հայաստանի բարեկարգութիւններն թէ ինչ տեսակ պիտի լինին, ամենուն մտաց մէջն է: տեսնե՛ք այսուհետ որ օրինաւոր ծրագրի մը պիտի ունենամք ինչ պիտի լինին մեր յարաբերութիւններն կառավարութեան հետ, ինչ նոր արգելքներ պիտի յարուցանէ: Ազգ. ժողովոյ այս որոշմամբ այսուհետ Հայաստանի բարեկարգութիւններն կան շատերն, կը բաժանուին ընդհանուր Ասիական բարեկարգութեանց խորհուրդներէն: Բնական է որ Անգլիոյ կառավարութիւնը տահնութեամբ կը տեսնէ հայ ազգի այս քաղաքական ընթացքը, որ ուրիշ նշանակութիւն չունի բայց ասել թէ Անգլիոյ վրա ամենին յոյս չը կայ և ոչ վստահութիւն և հայք ինքնին իրենց գործերն պիտի տեսնեն: Ինչ եղան Անգլիոյ մեծամեծ խոստումներն:

Բարեկարգութիւն մ է որ թէ այս և թէ Ձէյթլիում խնդրոց մէջ պ. Ղէյթլի մասնակցի պիտի չը լինի իւր բացակայութեան շնորհիւ: Կը տեսնէք որ Հայաստանի համար կենսական խնդիրներն իբրեւորն մեծ եռանդամբ կը յուղեցին, կը սպասեմք տեսնել թէ Ռուսիոյ հայք այս մասին ինչ աջակցութիւն պիտի անեն:

Հայկակ

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻՐԻՔԻԱՅԻՑ

Վան, յունվար 27.

Հայաստանէն խրկուած նամակներն բնականապէս հետաքրքրական կը համարուին ձեր առաջ, բայց գործադրութիւն այստեղ է որ Հայաստանի լուրերն շատ միջոցաւ կան: Եթէ քաղաքական վիճակն ի նկատի առնուեմք, աւելի գէշցած է, քան թէ բարեւոք, իսկ թէ ազգային վիճակին դառնամք, խօսել անգամ չարժիք այդ նկատմամբ. վասն զի չը գիտեմք թէ մեր ներկայ ազգային կեանքի մէջ ինչ ուրախելի երևոյթ կայ: Չը գիտեմք ալ թէ պիտի լինի երբեք:

Հարստահարութիւններն կը շարունակվին դեռ, կառավարութիւնն երբեք բարեւոքած չէ: Կուսական երթալով կը դաժանանայ դէպ հայեր: Թիւրքերն օրըստօրէ աւելի կը կատարեն, իսկ քիւրդերն... արդէն նոցա համար խօսելն աւելորդ է: Գեռ. 10 օր առաջ, յունվարի 17-ին, Անգլիոյ մէջ մի հայ շարժար դասակարգեցաւ մի տաճիկէ, որ կուզէր ծնծով չը բաւականանալ, այլ խեղդամահ անել նորա մէջքի կապով, բայց մերձակայ տուններէն օգնութիւն հասնելով, աղատուեցաւ գործող հայն: Հայու անունն է Վարդան Տիւրքոյեան, որ կառավարութեան ոստիկան է և առաջնորդարանին յատկացած է: Թիւրք ծանօթ անձ է կապով օղլի Շիրօ անուն, բայց կառավարութեանն դեռ ձերբակալուած չէ, թէպէտ, եթէ ուղեւ, կընար, դիւրաւ ձերբակալել: Եթէ ոստիկանին այսպիսի բան կը պատահի, ալ դիւրին է զետեղել թէ հարստահարութիւններն ինչ աստիճան անգոյստ են: Բարեկարգեցաւ այժմ ձեռք է, և ձին ճանապարհներն գոցել է, եթէ ոչ, զիւրերն բոլոր ձեռքէ կիճկելին և կը միանալին: Բայց ինչ օգուտ որ այդ գործադրութիւն գարնան պահուած է. զի ներկայ կառավարութեան նայելով, երբ ամառ լինի, այլ ևս զիւր չը պիտի մնայ, որ չը կողպտուի: Իսկ առաջնորդարանն ինչ կանէ, ոչինչ. վասն զի նախ որ կառավարութիւնը չը լսի նորա ձայնին, ինչպէս որ վերոյիշեալ պատահարին վրա երբ առաջնորդ սրբազանը կուսակալի ուշադրութիւնը հրաւիրեց, նա պատասխանեց թէ «քեզ խառնուելը չը կայ»: Երկրորդ որ առաջնորդարան շատ դժուար է անօգուտ գործերով կը զբաղուի. օրինակ, երկու ամիսէն աւելի ժամանակ զոհեց մի ամուսնական խնդրի համար, որ ծագած էր այսպէս: Հայ մը իւր 22 տարի առաջ առած ամուսինը, որ նոյն չափ ժամանակ անընտելի հիւանդութեամբ անդամայոյծ եղած էր զրկուելով կնոջ պարտականութիւնէն, թողուց և ծածկապէս ամուսնացաւ մի օրիորդի հետ քահանայի մը ձեռքով: Առաջնորդարանը այդ երկտարաբան օրերով բանտարկելով, օրիորդի նորա ձեռքէն առնելով զոհ չեղած միջնադարեան պղծալի մոլեռանդութեամբ համարձակեցաւ եկեղեցական բանադրանքի ենթարկել թէ երեւոյթարդն իւր տնով և թէ օրիորդին տունը իւր պարագայներով: Բանադրանքն եկեղեցեացի մէջ ծանուցուեցաւ չըլաբերականով, որ և կը յայտնէր թէ բանտարկեալներուն հետ կը զոհանալ կամ քաղաքական յարաբերութիւն անել արգելուած է: Ամուսնութիւնը ծածկապէս կատարող քահանայն կարգադր լինելով աքսորի դատաւարութեանց, բայց ծեր և տկար լինելուն համար աքսորատեղին չը կրցաւ գնալ, այդ պատճառով առաջնորդարանն նորա օրին տարաւ բանտարկեց սարսափելի անխառնութեամբ: Այն, չը գիտեմ, ինչ ասեմ, չեմ ուզեր իսկ դիտողութիւն անել: Եւ ինչ ասել պէտք է, երբ ժ. Պ. դարու մէջ մարդ կը բանադրուի... լսել աւելի աղէկ է, քան թէ խօսել... զի կընամ գիտեմք թէ զգայուն մարդիկ գիտեն իրենք դատել:

Իբր երեք շաբաթ է որ հայ և թիւրք պաշտօնեայն խրկուած են Վոթ օր, այդ դաւաճող պարսից կառավարութեան յանձնելու և սահմանադրուին գծելու համար, բայց դեռ մինչ հիմայ պաշտօնեայններն չը դարձան: Ձի երկու կառավարութեան մէջ անհամաձայնութիւն ծագել է: Մէկն շատ տեղ կը պահանջէ, միւսն քիչ տալ կը պնդէ: Երկու կողմէն ալ զինուորական զօրութիւն պատրաստ է, բայց հաւանական չը թուի թէ թշնամական գործողութիւն մը սկսի: Կոթ օր ընտանի քիւրդերն ալ չեն ուղեր պարսից հպատակի, բայց նոցա կողմէն ալ դժուարութիւն ծագելիւ չունի: Պոլսոյ հայ լրագրիւններն ամառ կը պոռային երբեմն թէ պէտք չէ թողուլ որ Բուսիա Հայաստանին տրեք. իսկ այժմ չը գիտեմք թէ էր չեն պոռար որ պար-

սիկն անգամ Հայաստանէն գաւառներ կը կորէ: Մեր իմացածին նայելով, պարսիկ կառավարութիւնը ոչինչ նուազ վատթար է քան թիւրքաց կառավարութիւնը. ասել է թէ Կոթօրի հայերն թիւրքերէն ազատուելով երջանիկ կեանք մը վարելու չեն ենթարկուիր: Կառնամք ուրախաւ թիւրքեր հաղորդել:

«Արարատեան ընկերութեան» Վասպուրականի տեսուչ, պ. Մկրտիչ Փորթուգալեանց դեկտ. 6-ին Վան հասած լինելով, խիստ մեծ աշխուժով պատրաստութիւններն լրմնաց և դեկտ. 31-ի կիրակին «Արարատեան ընկերութեան» վարձպետանոցն բացաւ մեծ հանդիսով, որուն ներկայ էին առաջնորդ սրբազանը և քաղաքիս ամեն կարգի ազգայիններն: Ներկայ բազմութիւնն լսելով վարձպետանոցի ունենալիք մեթոդն և ուղղութիւնն, շատ գոհ մնաց և չափազանց ուրախ եղաւ: Գեր. առաջնորդ սրբազանը ի դիմաց Վանայ բոլոր հայ ժողովուրդեան շնորհակալութիւն յայտնեց նախ «Արարատեան ընկերութեան», որ բարեհաճեց է Վան ընտրել իւր գործոց ասպարէզ, երկրորդ պ. Մ. Փորթուգալեանցին, որ զլիաւոր միջոցն է այս ընտրութեան և երրորդ այն ամեն հայրենասէր ազգայնոց, որք դրամական և բարոյական նըպաստներով օգնած են «Արարատեան ընկերութեան» վարձպետանոցին մէջ 1879 յունվարի 1-էն դասախօսութիւններն սկսան: Երկու դասարան միայն բացուած է, յորս բաւական շատ աշակերտներ կան, որք ամեն կարգի դասակարգի մարդոց գաւառներն են: Աշակերտներն ոչ թէ միայն ձրի ընդունուած են, այլ նաև դասաւորելու և զրկուան պիտոյններն ալ ձրի կը մատակարարուին իրենց: Աշակերտներն քննութեամբ և մրցումով ընտրեց պ. Փորթուգալեանց: Այժմ ամեն մարդ կը բաղձայ իւր տղան այդ վարձպետանոց խրկել, սակայն տեսչութիւնը այլ ևս չընդունիր, զի երկու դասարաններն լրացուած են և երրորդ դասարան բանալ չէ կարելի, ըստ որում երրորդ դասարանի յարմար աշակերտներ չը կան Վան: Վարձպետանոցի ծրագրին և ունեցած բարեկարգութիւնն տեսնելով քաղաքիս դպրոցաց հոգաբարձութիւններն կը ցանկան իրենց դպրոցներն ալ բարեկարգել, սակայն չը գիտեմ թէ իրենց ցանկութիւնն պիտի կատարեն թէ ոչ: Այս ստոյգ է, որ «Արարատեան ընկերութեան» վարձպետանոցն նախանձիկ օրինակ մը եղած է այստեղ: Եւ իրաւ վանցի հայերս շատ կը զարմանանք «Արարատեան ընկերութեան» վրա, որ այսպիսի նման չը տեսնուած հայրենասիրութեամբ Հայաստան լուսաւորել կաշխատի, որ որ ոչ չէ և գործել մէկ կանէ և որոյ գործերն երթալով կը շատան և աւելի դարձանք կը զը բաւին: Ձի երեք տարի չը կայ որ կապուած է այդ ընկերութեան, և այսօրուս օր ունի միայն Վան երկու նախակրթարան Ալիու և Կիւսուշին: Գիւրդու մէջ, մի վարձպետանոց քաղաքի մէջ և մի նախակրթարան ալ Կատուանի մէջ պիտի բանայ մօտ օրերս, ինչպէս որ կանխաւ որոշած էր, բայց պատերազմին պատճառով արգելուած էր գործադրութիւնն: Ես թողով գումար խօսել «Արարատեան ընկերութեան» վրա, որ գովեստներ շատ վեր է, միայն կուզեմ հրաւիրել նպատաստացող եղող բոլոր ազգայնոց ուշադրութիւնը նորա գործերուն վրա, որպէս զի տեսնեն թէ իրենք ինչպիսի ընկերութեան մը նուէր տուած են և թէ քանի արժանի է նա քաղաքի: Ես կը յուսամ թէ բարեկարգեալ հետզհետէ տեսնելով նորա գործունէութիւնը, առաւել ևս կը յորդորուին օգնել նմա: Նմանապէս կը յուսամ թէ Վասպուրական լուսաւորելու համար «Արարատեան ընկերութեան» ըրած ջանքերն իրաւի պիտի պսակուին:

Նամակս վերջացունելէ առաջ այս ալ չը մոռնամ լինել որ Տիւրք յունվարի սկիզբէն գործուած է տեղոյս քաղաքամիջի Յիսուսեան վարձարանը, ուր 200-ից աւելի ուսանող կար: Այս այն դպրոցն է, որուն համար Բուսիոյ Սիմֆերոպոլ քաղաքի մէջ հանգանակութիւն եղած էր. և գոյացած գումարէն 107 ռուբլի ալ 18 օր առաջ այստեղ հասաւ, բայց դպրոցն վերստին բանալու չը կրցաւ ծառայել: Յիսուսեան դպրոցի վրա անմիջապէս հակող մարմին առաջնորդարանն է, որ անփոյթ կեցած է և դեռ անփոյթ կը կենայ:

Պիտի գրեմ, որպիսի նամակ խրկելու դիւրութիւն գտնեմ:

Սմբատ

ՄՇԱԿԻ ՀՆՈՒՍԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 փետրվարի: Նորին Կայսերական Բարձրագույն Սեմ իշխան Մի- խայել Նիկոլայեվիչ փետրվարի 20-ին ուղե- ւորվեց զէպի Քիֆլիս: Կոմս Լորիս-Մելիքով փետրվարի 21-ից հեռագրում է, որ Վէտ- լանկում թողալին բորբոքումից և արնալու- ծուլից մի երկայն վախճանվեց. օտոր և ռուս բժիշկների ներկայութեամբ, նրան ան- դամահատեց աւստրիական բժիշկ Բիսեաչ- կի: Երէկ Լոֆտուս իր վերջին տեսութեան ժամանակ, Կայսրին և Կայսրուհուն մաս բարեաւ ասաց: «St. Petersburger Zeitung» լրագրի հատով ծառայելը արգելված է: Տըր- նովեց փետրվարի 20-ին հաղորդում են «Новое Время» լրագրին, թէ թիւթերը Մակեդոնիայում կտորեցին 120 մարդ: ՓԱՐԻՋ, 21 փետրվարի (4 մարտի): Տի- րար առեւտրական միւստր է նշանակվել ԼՕՆԻՍ, 2 (14) փետրվարի: Իո-ժանէյ- րոյց 513 ռուս զաղթականներ նորից Ռու- սաստան են վերադառնում:

ՏԱԵԿԵՆՏ, 21 փետրվարի: Նիր-Ալի մա- հից յետոյ, Մարաղե-Նէրիֆում աֆղանական զահին հետամուտ էլխանների կուսակիցները սկսեցին միմեանց կոտորել. նրանց միջեց Նակուբ-խանը յաղթող հանդիսացաւ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 23 փետրվարի: Երէկ Բերլինից եկած գերմանական պրոֆէսոր Լո- վէն զինեց Պրոֆոֆեվին և Բիֆիլիտական հիւանդութեան նշան չը նշմարեց նրա մէջ, և հաստատեց, որ նա հիւանդութիւնը փտողական բնաւորութիւն ունի:

ԲԵՐԼԻՆ, 21-ին փետրվարի (5 մարտի): Պարլամենտը վերջացրեց պատժական օրէնքի առաջին ծրագրութեան քննութիւնը, և ձայների նշանաւոր առաւելութեամբ մերժեց այն մտադրութիւնը, որով այդ ծրագիրը պէտք է առաջարկվէր առանձին մասնաժո- ղով քննութեամբ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ, 23-ին փետրվարի: «Русский Инвалид» լրագիրը հաղորդում է, որ երէկ փետրվարի 22-ին Տոմսէբէն զուրս եկաւ Ազրիանօպօլից: Բոլոր ազգու- թիւներին պատկանող բնակիչները ազրէս ներկայացրին նրան, խնդրելով, որ նա Կայս- րին մատուցանում է իրանց անսահման եւ թախաճիտութեան զգացմունքը, նրա վե-

հանձնութեան, պաշտպանութեան, Ռուսաց իշխանութեան արդարադատ վարմունքի և ռուսական զօրքի օրինակելի վաղը ու բարբի մասին: Տըրնովեց հաղորդում են «Новое Время» լրագրին թէ փետրվարի 22-ին այնտեղի ժողովին նախագահ ընտրվեցաւ Եկզարին Սնիֆիմ: Կարակիւսից սկսվեց Բօլ- զարները ընդհանուր զաղթականութիւնը: Տվին Քեօպրի մէջ թիւթերը բռնաբարեցին մի կնոջ, և տաւարն էլ քշեցին: Ազրիանօ- պօլում, Բեռլի փաշայի տան առաջ չորս հազար կանայք թշնամական ցուցմունքներ արին: Մակեդոնիայում նորից սկսվեցան թիւթաց զաղանարարոյ երկունագործութիւն- ները:

ՎԵՏԼԻԱՆԿԱ, 23 փետրվարի, «Голосъ» լրագրին հեռագրում են թէ Ելսվալդի և Հիրշ գաղութային կարանտինը կը վերցվէ, Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 փետրվարի: Պետական բանկի 5% տոնալը առաջին շրջանի արժէ 96 ռ. 60 կ., երկրորդ 96 ռ., երրորդ 96 ռ. 50 կ., չորրորդ 95 ռ. 75 կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոնալը ար- ժէ 235 ռ. 50 կ., երկրորդ 236 ռ. 25 կ., արեւելեան առաջին փոխառութեան տոնալը արժէ 93 1/8 ռ., երկրորդ 93 ռ., ոսկի 8 ռ. 42 կ.: Թիֆլիսի կալուածական բանկի զրա- ւական թիւթը արժէ 93 ռ.: Ռուսաց մի ռուբլ Լօնդօնի վրա արժէ 23 5/16 պէնս:

Խմբագիր — Հրատար. ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳՐԻԳՈՐ ՆԵՍԻՐԵՆԻ ՊԼՏԻՆՍԻ ՀԵԳՈՒՍՏՆԵ- ՐԻ ԽԵՆՈՒԹՈՒՄ ԵՐԵՒԵ- ՆԵՆԸ ՀԻՄՆԱՐԿԻ ՎՐԸ ստացվել են մեծ քանակութեամբ ՖԲԱԿԻ ՆԻ ՏՐԻԿՈՒ ՍԻՐՏԻԿՆԵՐԻ ՇՈՐԵՐ, որոտրդական ԱՌԱՌՕՏԱՆ ԺՕԿԵՏՆԵՐ, ձեռագրին ՊԱԼՏՈՒՆԵՐ և ՎԱՐՏԻԿՆԵՐ, երեկայոց հազուատներ, ՎԵ- ՐԱԳՈՒՄ—ԽԱԼԱՏՆԵՐ զարդերով, նոյնպէս ըն- դունվում են ՊԱՏՈՒԵՐՆԵՐ զինուորական և քաղաքական հազուատների համար: Յոյս ու- նեմ, որ ինչպէս պատուիրողները նոյնպէս է գնողները ԲԱՆԿԱՆ ԿԸ ՄՆԱՆ:

37—75

„ՄՇԱԿ“

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԿԻՐ

1879 թ.ին

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒ ԸՄԵՆ ՕՐ, բացի տօն և տօներին հետե- ւեալ օրերից:

Լրագրի գիրքը և պրօգրաման նոյն են մնում: Մենք ստանում ենք ՍԵՓԵԿԱՆ ՀՆՈՒՍԳԻՐՆԵՐ: ՄՇԱԿԻ տարեկան գինը 10 ռուբլ է, կէս տարվանը 6 ռուբլ: Գրվել կարելի է ՄԻԱՅՆ ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆ մէջ:

ԼՈՒՆԱԶԻՆ ՀԵՄԵՐՆԵՐԸ ծախվում են 5 կօպէկով հատը: Օտար քաղաքներից պէտք է դիմել հետեւեալ հասցեով՝ ТИФ- ЛИСЪ Редакція «Мшакъ»:

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՔԱՐԱՇՈՒԽ „ԹՈՒՍԱՍՏԱՆ“ ՀԱՆՏԻ

(ՀԱՆՔԻՑ), ՈՐ ԳՏԵՎՈՒՄ Է ԶԷԼՕԲԱՆԻ ԱՐՈՒՐՁԱՆԻ ԿՈՒՐՍԵՐԱ ԳԻԻՂՈՒՄ

ԸՆԿ. ՆԵՅՄԱՆ—ՀԻՆԵՆԻԳ

Ծախվում է ՇԷՐՆԵՆԳԻ ՊՎԻԼԻՇՈՒՄ ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ՄԻԱՍԻՆ ԱՄԲՈՂԶ ՎԱԳՕՆՆԵՐՈՎ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԿԱՅԱՐԱՆԻՑ ՊՈՒ- ԴԸ 25 ԿՈՊ., ԻՍԿ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱՐԵԼԻ Է ԳՆԵԼ ՔԱԼԱՔԻ ՄԵՋ ԳՏԵՎՈՂ ՊԱՀԵՍՏԻՑ ՊՈՒԴԸ 28 ԿՈՊԵԿՈՎ:

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷՋ

ՏԱՐԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

Աշակերտների և աշակերտուհիների ընդունելութիւնը սկսաւ յունվարի 8-ին 1879 թուականի:

Մանկական պարտէզը ընդունվում են մանուկներ, երկու տեղի էլ, 4-ից մինչև 7 տա- րեկան հասակը, իսկ տարրական դպրոցը 7-ից—12 տարեկանները:

Ուսման ընթացքը յարմարեցրած է միւս դպրոցների ընթացքին, այնպէս որ դպրո- ցում աւարտողները կարող են մանկ տղայք տղայոց և աղջկանք՝ օրիորդաց դպրոցի առա- ջին զատառուները:

Պարտէզն ու դպրոցը գտնվում են Վերամիսովսկի փողոցում Իշխան Ն. Ամատունու տանը. №—11:

Table with multiple columns containing financial data, prices, and exchange rates. Includes sections for gold prices, silver prices, and various market rates as of February 23, 1879.